

ALTERTAVLEN I DALUM

EN TILFØJELSE

Af *Gunnar Andersen*

I „Aarbøgerne“ fra i Fjor var det i min Artikel lykkedes at bestemme Originalen til Hovedbilledet i Altertavlen i Dalum (S. 223 ff.), medens det mindre Maleri egentlig kun formodedes at stamme fra et Kobberstik. I Sven Arnvigs Afhandling om Anders Mortensen i samme Hefte var i en Fodnote til Side 182 angivet, at Forbilledet skulde være et Stik af Martin Schongauer i hans Passionsserie, og dermed syntes Spørgsmaalet at være løst. Men senere viste det sig, at ganske samme Motiv er anvendt paa en Tavle i Mariakirken i Bergen og er afbildet i Einar Lexow: *Norges Kunst*, S. 152. Lexow antager, at dette Billede er malet af en Salomon van Haven i 1628 efter en Tegning af Karel van Mander. Ved en Forespørgsel i den kgl. Kobberstiksamling, om man der havde Schongauers Stik, gav saa Museumsinspektør Jørgen Sthyr følgende Svar: „Jeg har sammenlignet den vedlagte Reproduktion (fra Dalum) med Schongauers Stik og er ude af Stand til at se, at der er nogen Lighed i Komposition. Paa Maleriet ligger Apostlene ligesom i et V, paa Stikket er de samlet i en Gruppe o. s. v.“ Samtidig meddelte Museumsinspektøren, at man havde det Stik, som maatte være Forlæget for Gethsemanebillederne baade i Bergen og i Dalum; det er udført efter Tegning af Karel van Mander den ældste (f. 1548, d. 1606) af Z. Dolendo og udgivet af J. de Gheyn, som det fremgaar af Signaturer i Stikkets ene Hjørne. Her gengives det efter Fotografi. Maleriet i Bergen følger troligt Stikket; men Dalum-Maleren viser noget større Frihed, f. Eks. i Gengivelsen af Oliventræet til højre, som synes at røbe Kendskab til et Oliventræs virkelige Udseende. Borgen i Baggrunden er blevet til et

Stik af *Z. Dolendo* efter Tegning af Karel van Mander.

middelalderligt Byprospekt. Jørgen Sthyr mener, at Motivet er sammenstykket af italienske og nederlandske Enkeltheder. Overhovedet maa man regne med, at en Scene som den i Gethsemane har været malet mange Gange, fordi den hører til Passionsbillederne; og Ma-

lerne har ikke fundet noget mærkeligt i at laane Træk fra hinanden. Et Eksempel paa Behandlingen af Motivet kan ses i „Die Kunst“, Martsheftet 1941, S. 122, hvor der er gengivet et Maleri af Hans Multscher (d. ca. 1467) fra Sterzing i Sydtyrol.

*   *   *

Man kan nu altsaa sige, at der er naaet et Skridt videre i Bestemmelsen af Dalums Alterbilleder. Maaske er Stikket af Dolendo virkelig Kilden til baade det danske og det norske Maleri, eventuelt ogsaa til Billedet i St. Catharinae Kirke i Ribe (Arnvig, S. 182). Skulde Tilfældet igen engang være velvilligt og vise os, hvorfra Enkelthederne er laant, vilde Sagen være klaret til Bunds.